

Uloga sustava civilne zaštite u potpori zdravstvenom sustavu u borbi protiv COVID-19

The role of the civil protection system in supporting the healthcare system in the fight against COVID-19

Damir Trut¹

¹ Ravnateljstvo civilne zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova

Ključne riječi

KORONAVIRUS; EPIDEMIJA;
STOŽER CIVILNE ZAŠTITE REPUBLIKE HRVATSKE;
RAVNATELJSTVO CIVILNE ZAŠTITE;
SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE

Keywords

CORONAVIRUS; EPIDEMIC; CIVIL PROTECTION
HEADQUARTERS OF THE REPUBLIC OF CROATIA;
CIVIL PROTECTION DIRECTORATE;
CIVIL PROTECTION SYSTEM

SAŽETAK. Pojava prvog oboljelog u Hrvatskoj bio je dovoljan signal za promptnu reakciju Vlade RH i aktivnog uključivanja Ravnateljstva civilne zaštite i cijelog sustava civilne zaštite u sprječavanje širenja koronavirusa. U ovoj dugoj i neizvjesnoj borbi protiv COVID-19, naglasak je stavljen na aktiviranje nacionalnog i lokalnih stožera civilne zaštite, uspostavu Logističkog centra Ravnateljstva civilne zaštite, sudjelovanje u postavljanju i opremanju dodatnih kapaciteta za potrebe medicinskih ustanova, distribuciju cjepiva i provedbu cijepjenja, pravovremeno i transparentno krizno komuniciranje, kontinuirane nadzore nad provođenjem mjera iz odluka te međunarodnu suradnju u okviru civilne zaštite. Može se reći da je Hrvatska pronašla način kako se uspješno bori protiv ove zdravstvene krize svjetskih razmjera, čemu je uvelike doprinijela suradnja nacionalnih i lokalnih tijela, stožera civilne zaštite, stručnih radnih skupina i drugih eksperata te građana Republike Hrvatske.

SUMMARY. The appearance of the first infected person in Croatia was a sufficient signal for the prompt reaction of the Government of the Republic of Croatia and the active involvement of the Civil Protection Directorate and the entire civil protection system in preventing the spread of the coronavirus. During this long and uncertain fight against COVID-19, emphasis was placed on the activation of national and local civil protection headquarters, the establishment of the Logistic Center of the Civil Protection Directorate, the participation in setting up and equipping additional capacities for the needs of medical institutions, the distribution of vaccines and the implementation of vaccinations, timely and transparent crisis communication, continuous supervision over the implementation of measures defined in decisions and on international cooperation within the framework of civil protection. It can be said that Croatia found a way to successfully fight this global health crisis, this was greatly due to by the cooperation of national and local bodies, civil protection headquarters, expert working groups and other experts, and the citizens of the Republic of Croatia.

Od samih početaka pojave i širenja koronavirusa u Kini, relevantne institucije u Republici Hrvatskoj pratile su razvoj situacije kako bi se izbjegli dramatični scenariji i rasteretio zdravstveni sustav. Ravnateljstvo civilne zaštite MUP-a je putem Operativnog centra civilne zaštite razmjenjivalo informacije s Ministarstvom zdravstva, Ministarstvom vanjskih poslova i Hrvatskim zavodom za javnom zdravstvo. Svjesni činjenice da je pojava virusa u Hrvatskoj neminovna, poduzete su sve adekvatne pripreme aktivnosti.

Rasprava

Republika Hrvatska se u dvije godine borbe protiv širenja koronavirusa suočila s pet valova epidemije.

Uloga sustava civilne zaštite u tom razdoblju razvidna je ponajprije kroz aktiviranje nacionalnog i lokalnih stožera CZ. Nakon što je 25. veljače 2020. godine zabilježen prvi slučaj oboljenja u Hrvatskoj, Vlada RH je odmah sazvala sjednicu Stožera civilne zaštite RH (Stožer CZ RH), a po prvi puta u povijesti Hrvatske aktivirano je svih 576 stožera civilne zaštite (županij-

skih, gradskih i općinskih) s ukupno 4.600 članova. U skladu s razvojem epidemiološke situacije na nacionalnoj i lokalnoj razini Stožer CZ RH je donosio odluke (ukupno 525 odluka), pri čemu je struka imala glavnu riječ, a s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi, ali i održavanja funkcioniranja gospodarstva. U prvim mjesecima epidemije bilo je angažirano preko 18.000 pripadnika sustava CZ, policijskih službenika te pripadnika Hrvatske vojske. Najveći teret je podnio zdravstveni sustav sa svojih 72.000 medicinskog i ne-medicinskog osoblja.

Uslijed povećanja broja oboljelih od koronavirusa i ubrzano punjenje bolničkih kapaciteta, jedna od ključnih operativnih aktivnosti Ravnateljstva civilne zaštite bila je uspostava karantena za osobe koje nisu imale mogućnost samoizolacije te mobilizaciju objekata za potrebe izvanbolničkog smještaja oboljelih s lakšim

✉ Adresa za dopisivanje:

Damir Trut, <https://orcid.org/0000-0002-7742-0914>
Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite,
Nehajska ulica 5, 10000 Zagreb, Hrvatska; e-pošta: damir.trut@mup.hr

simptomima. Tako je izdan 61 nalog za mobilizaciju pravnim osobama u svrhu uspostave karantena, dok su se istovremeno definirale lokacije te se krenulo s pripremanjima za organiziranje potencijalno mogućih dodatnih izvanbolničkih smještajnih kapaciteta.

Radi ublažavanja pritiska na broj 112, na inicijativu Stožera CZ RH uveden je besplatan broj 113 za sve informacije povezane s koronavirusom, na koji je u dvije godine zaprimljeno 1.016.010 poziva. Isto tako, kroz druge komunikacijske kanale (priopćenja, društvene mreže), od samih početaka krize naglasak je stavljen na pravovremeno i transparentno informiranje medija i građana.

Nadalje, uspostavljen je Logistički centar Ravnateljstva civilne zaštite u Jastrebarskom kao središnje mjesto na kojem se nabavljena zaštitna oprema zaprimala te distribuirala prema svim korisnicima u Hrvatskoj. Iz Logističkog centra od početka epidemije izdano je oko 120 milijuna komada zaštitne opreme i opreme za karantene. Najviše zaštitne opreme (25 milijuna komada ili cca 1.125 tona) u Logistički centar pristiglo je iz Kine u vrijednosti od oko 62 milijuna eura (85% su sredstva dobivena iz EU).

Pripadnici Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite (DIP CZ) Ravnateljstva civilne zaštite sudjelovali su u postavljanju i opremanju dodatnih kapaciteta za potrebe zdravstvenih i socijalnih ustanova (postavljeno je ukupno 184 kontejnera i 162 šatora diljem Hrvatske, pripremljeni su kapaciteti u sportskoj dvorani Arena Zagreb za 749 pacijenata), skladištenju i distribuciji zaštitne medicinske opreme pristigle iz inozemstva te distribuciji cjepiva protiv COVID-19. Ujedno su bili potpora policijskim službenicima tijekom ophodnja i pregleda terena besposadnim letjelicama. U svim aktivnostima tijekom epidemije sudjelovalo je ukupno 111 profesionalnih i mobiliziranih pričuvnih pripadnika DIP-a CZ.

Kako bi se mjere iz odluke Stožera CZ RH uistinu provodile, angažirane su sve inspekcijske službe Ravnateljstva civilne zaštite, policijski službenici, inspektori Državnog inspektorata te pripadnici operativnih snaga, koji su svakodnevno obilazili pravne osobe i obavljali nadzor, primarno s ciljem davanja upozorenja u slučaju neprovođenja propisanih mjera. Od početka epidemije provedeno je oko 300.000 inspekcijskih nadzora.

Republika Hrvatska je bila prva članica u EU koja je krenula s radom nacionalnog sustava za izdavanje digitalnih COVID potvrda, koje su se izdavale temeljem cijepjenja, testiranja i preboljenja. Naglasak je stavljen na implementaciju digitalnih COVID potvrda u sustav zdravstvene i socijalne skrbi i javnopravna tijela, u cilju sprječavanja širenja zaraze među najugroženijim skupinama.

U kontekstu međunarodne suradnje u aktivnostima suzbijanja širenja koronavirusa, hrvatsko predsjedništvo Vijećem EU aktiviralo je poseban krizni mehanizam (*Integrated Political Crisis Response*), koji podrazumijeva donošenje odluka na političkoj razini EU, u kojem su se razmjenjivale informacije i pratio razvoj situacije.

Isto tako, Ravnateljstvo civilne zaštite je koordiniralo međunarodnim aktivnostima u pružanju pomoći, kao i aktivnostima prijema donacija i kupljene zaštitne opreme kroz međunarodnu suradnju u okviru civilne zaštite (bilateralno i putem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu).

Od početka epidemije kontinuirano se isticala važnost osobne odgovornosti i načina ponašanja svakog pojedinca u sprječavanju širenja bolesti COVID-19, kao i značaj cijepjenja.

Zaključak

- Velik dio problematike s kojim se Hrvatska susretala tijekom više od dvije godine epidemije predviđen je scenarijem razrađenim u *Procjeni rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku*, dokumentu koji je Vlada RH donijela u studenom 2019. godine. U dokumentu je prepoznat rizik od pojave epidemija i pandemija u RH koji je razrađen scenarijem pandemije gripe koji je gotovo identičan razvoju epidemije novim koronavirusom.
- Razvoj događaja predviđenih scenarijem koji prethodi krizi uvelike je pomogao u kontekstu sagledavanja cjelokupne slike epidemije koronavirusa u RH, a time i donošenja pravovremenih odluka.
- Kako uvijek postoje okolnosti koje niti jedan scenarij, koliko god složen bio, ne može predvidjeti, sustav civilne zaštite je i u takvim situacijama pokazao spremnost i odgovorio profesionalno i učinkovito.
- Tijekom duge i neizvjesne borbe s koronavirusom za postignuti uspjeh od ključnog značaja bila je suradnja na svim razinama, od lokalne do državne razine, uključujući sve sektore, sastavnice sustava civilne zaštite te međunarodne organizacije i građana Republike Hrvatske.

LITERATURA

1. Dnevna situacijska izvješća Operativnog centra civilne zaštite Ravnateljstva civilne zaštite.
2. Tjedna izvješća o inspekcijskim nadzorima Sektora za inspekcijske poslove Ravnateljstva civilne zaštite.
3. Tjedna izvješća o operativnim aktivnostima Državne intervencijske postrojbe civilne zaštite Ravnateljstva civilne zaštite.
4. Odluke Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske.